

Till
Justitiedepartementet, 111 52 Stockholm
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L6@regeringskansliet.se

Alvik 28 april 2025

Yttrande

SOU 2025:2 (Ju 2023:05) Några grundläggande fri- och rättigheter

Sveriges kristna råds medlemskyrkor har ett stort engagemang för demokrati och de grundlagsskyddade fri- och rättigheterna. Det bottnar i vår kristna grundsyn att varje människa är skapad till Guds avbild, lika i värde och värdighet. Demokratins framväxt var i mångt och mycket resultatet av ett lagarbete med rötter i det civila samhället. I den processen har kristna samfund bidragit och bidrar. Exempelvis praktiserades lika rösträtt för både män och kvinnor i Svenska Baptistsamfundet redan 1848. Många kyrkor är idag engagerade i olika typen av demokratistärkande arbete, t.ex. att utbilda ungdomar i föreningskunskap. Bemyndigandet av varje människa finns som ett tydligt stråk i kristen teologi. Barnet har en särställning i kristen tro och barnrättsperspektivet är mycket viktigt för Sveriges kristna råds medlemskyrkor. Vi har granskat den framlagda utredningen utifrån teologiska och etiska perspektiv, och utifrån värnandet av demokratin och kyrkornas kallelse att stå upp för människovärdet.

Inledande reflektion

Sveriges kristna råd konstaterar att det under senare år har kommit ett stort antal lagförslag från regeringskansliet som har handlat om att inskränka olika fri- och rättigheter och andra grundläggande rättsstatliga principer. Inte sällan har det varit fråga om lagstiftning som för bara några år sedan har ansetts otänkbar ur integritets- och rättighetsperspektiv. Sedda var för sig kan de uppfattas som mindre och motiverade ingrepp, oftast med syfte att bekämpa och beivra brott. Sveriges kristna råd ser dock med oro på att de många förslagen tillsammans kan riskera att urholka Sveriges ställning som demokratisk rättsstat. I många fall finns också brister i utredningarnas proportionalitetsbedömningar och vilken effekt ny lagstiftning kan ha för att lösa de aktuella problemen. Sveriges kristna råd anser vidare att regeringen bör stärka fokuset på att utreda och identifiera de underliggande problem i det svenska samhället som har lett fram till dagens allvarliga situation när det gäller gängkriminalitet.

Sammanfattning av Sveriges kristna råds yttrande

- Sveriges kristna råd *tillstyrker* förslaget om rätten till domstolsprövning.
- Sveriges kristna råd *avstår från att ta ställning* i frågan om att grundlagsskydda rätten till abort. Några medlemskyrkor kommer inkomma med egna yttranden.

- Sveriges kristna råd *anser* att frågan kring att möjliggöra återkallelse av medborgarskap som förvärvats genom oriktiga eller ofullständiga uppgifter eller genom annat otillbörligt förfarande *behöver utredas vidare*.
- Sveriges kristna råd *avstyrker* förslaget om att medborgarskap ska kunna fråntas den som gör sig skyldig till viss allvarlig brottslighet.
- Sveriges kristna råd *avstyrker* förslaget om att göra det möjligt att begränsa föreningsfriheten för kriminella sammanslutningar.
- Sveriges kristna råd *anser* att förslagen *behöver kompletteras* med en barnkonsekvensanalys.

Utveckling av Sveriges kristna råds ställningstaganden

Rätten till domstolsprövning

- Sveriges kristna råd *tillstyrker* förslaget om rätten till domstolsprövning. Sveriges kristna råd delar utredningens syn att rätten till domstolsprövning är grundläggande för ett demokratiskt samhälle och att det bör ges en uttrycklig förankring i regeringsformen.

Rätten till abort

- Sveriges kristna råd har resonerat kring abort i skriften *Människors värde och värdighet*. Medlemskyrkornas hållning i dessa frågor är att värna människolivet genom att tala om att varje människa är skapad till Guds avbild och älskad av Gud. Kyrkornas grundhållning är att stödja människor i deras många gånger svåra beslut och genom bön ta dessa till Gud. Bland medlemskyrkorna finns det delvis olika syn på frågan om abort och några medlemskyrkor kommer lämna egna remissvar. Sveriges kristna råd *avstår därför från att ta ställning* till förslaget om att grundlagsskydda aborträtten.

Grundlagsskydd för rätt till medborgarskap

- Sveriges kristna råd *konstaterar* att det kan finnas ett legitimt intresse från staten att i enskilda fall möjliggöra återkallelse av medborgarskap som förvärvats genom oriktiga eller ofullständiga uppgifter eller genom annat otillbörligt förfarande. Sveriges kristna råd *anser* dock att frågan *behöver utredas* vidare om regeringen önskar gå vidare med en lagstiftning. Detta för att tydliggöra delar som riskerar att tolkas subjektivt och leda till osäker tillämpning, så som "ofullständiga uppgifter". Motsvarande formulering i Utlänningslagen § 7 att "medvetet ha lämnat oriktiga uppgifter eller medvetet ha förtigit omständigheter, som varit av betydelse för att få tillståndet" är ett exempel på en tydligare skrivning.
- Sveriges kristna råd *vill framhålla vikten av* en neutral medborgarskapslag där medborgare behandlas straffrättsligt lika och *avstyrker* därför förslaget att medborgarskap ska kunna fråntas den som gör sig skyldig till viss allvarlig brottslighet. En sådan lagändring vore problematiskt eftersom det skulle innebära att medborgarskapet blir absolut för vissa (som endast har svenskt medborgarskap) och villkorat för andra (som har dubbla medborgarskap). Sveriges kristna råd noterar att förslagets skrivning är tvingande: medborgarskap *ska* fråntas – inte *kan* fråntas. Förslagets tvingande skrivning gör med andra ord ingen skillnad om det dubbla medborgarskapet är något en person har fått på grund av att vissa stater inte accepterar en avsägelse av medborgarskap, eller har påtvingats ättlingar till tidigare

utvandrade eller är självvalt. Barn som är födda i Sverige och tilldelats även ett utländskt medborgarskap skulle få det villkorade medborgarskapet, något som enligt Sveriges kristna råd skulle bryta mot Barnkonventionens artiklar 2, 3 och 6. Det finns även risk att förslaget, i synnerhet med den tvingande skrivelsen, inte överensstämmer med artikel fem i Europeiska medborgarskapskonventionen, som i punkt två fastslår att "varje nationsstat ska vägledas av principen om icke-diskriminering mellan sina medborgare, oavsett om de är medborgare från födelsen eller har förvärvat medborgarskapet senare." En uppdelning där medborgarskapet värderas olika riskerar också att motverka den påstådda intentionen att stärka dess värde.

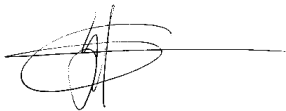
Grundlagsskyddet för föreningsfriheten i förhållande till kriminella sammanslutningar

- Sveriges kristna råd *avstyrker* förslaget om att göra det möjligt att begränsa föreningsfriheten för kriminella sammanslutningar. Föreningsfriheten är en ytterst central rättighet och inskränkningar bör göras ytterst restriktivt. Sveriges kristna råd delar oron kring att den kriminella ekonomin är systemhotande och oerhört destruktivt inte minst för de barn och unga som rekryteras in i de kriminella gängen. Den riskerar också att hota sammanhållning och tillit mellan människor. Men den föreslagna förändringen av regeringsformen riskerar att begränsa föreningsfriheten utan att fördelarna tillräckligt tydligt beskrivs i utredningen. I rapporten "Kriminella på kartan – en ESO-rapport om den organiserade brottslighetens geografi" 2023:3, som även citeras i utredningen, framgår att den organiserade brottsligheten har en hög anpassningsförmåga och lätt kan ersätta individuella förluster. Evidensläget avseende effekter av kriminaliserat deltagande i kriminella organisationer är oklart och riskerar att medföra en rad oönskade konsekvenser, såsom att göra det svårare att inhämta underrättelse om gängen. Sveriges kristna råd bedömer därför att utredningens nuvarande förslag riskerar att missa målet.

Brist på barnkonsekvensanalys

- Sveriges kristna råd *konstaterar* att flera av förslagen i utredningen direkt berör barn och deras rättigheter men att det saknas en barnkonsekvensanalys. Sveriges kristna råd *anser* utifrån detta att förslagen i den fortsatta beredningen *behöver kompletteras* med en barnkonsekvensanalys i enlighet med artikel 3.1 och 12 Barnkonventionen.

För Sveriges kristna råd

Sofia Camnerin, generalsekreterare

Handläggare: **Kristina Hellqvist**

Sveriges kristna råd är en kristen paraplyorganisation med 27 medlemskyrkor och 3 observatörer. I dessa ryms bredden av olika kristna traditioner i vårt land. Med grund i kristen tro är kyrkorna i Sverige, liksom runt om i världen, engagerade i frågor som rör människors liv, värdighet och rättigheter.